

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY A EVROPSKÁ UNIE

ČESKÁ REPUBLIKA A EVROPSKÁ UNIE

Česká republika je od 1. května 2004 členským státem Evropské unie. Nejdůležitějším předvstupním dokumentem, který upravoval vzájemné vztahy obou stran byla Evropská dohoda zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé, která byla uzavřena v Lucemburku dne 4. října 1993 a vstoupila v platnost dnem 1. února 1995. Na jejím základě došlo k postupnému vytvoření zóny volného obchodu a odbourávání dalších překážek vzájemného obchodu. Jedním ze závazků, které na sebe ČR v Evropské dohodě vzala, bylo zajištění postupné **slučitelnosti stávajících a budoucích právních předpisů s právními předpisy Evropských společenství.**

Žádost o členství v EU Česká republika podala 23. ledna 1996. Tím započala fáze vlastní přípravy na vstup do EU, jejímž hlavním obsahem byla **transpozice právních předpisů** Evropského společenství (ES), tzv. *acquis communautaire*, do českého právního řádu. Závěrečná dohoda o podmínkách vstupu nových států (včetně České republiky) do ES/EU byla přijata na **Kodaňském summitu** v prosinci 2002. Tato dohoda byla slavnostně podepsána v Aténách 16. dubna 2003 a po její rati-

fikaci jednotlivými členskými i přistupujícími státy vstoupila v platnost 1. května 2004.

V České republice byla Smlouva o přistoupení k EU ratifikována v referendu, které se konalo ve dnech 12. a 13. června 2003. Občané zde odpovídali na otázku:

„Souhlasíte s tím, aby se Česká republika stala podle smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii členským státem Evropské unie?“

Smlouva o přistoupení, která měla více než 5000 stran, byla zpřístupněna na internetu a tři týdny před referendem také na obecních úřadech. K urnám se dostavilo 55,21% oprávněných občanů, z nichž **77,3% se vyjádřilo pro vstup a 26,7% proti vstupu.**

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY A EVROPSKÁ UNIE

PARLAMENTNÍ VÝBOR PŘIDRUŽENÍ

Institucionálním základem přidružení a společné přípravy na vstup v parlamentních shromážděních smluvních partnerů se stal na základě Evropské dohody vytvořený Parlamentní výbor přidružení, skládající se ze zástupců Parlamentu ČR (od roku

1996 z obou komor) a Evropského parlamentu. Výbor se scházel dvakrát ročně, střídavě v ČR a v jednom ze sídel Evropského parlamentu. Tento Výbor měl právo předkládat orgánům přidružení a výkonným orgánům doporučení. Obvykle projednával základní politické problémy přípravy na vstup. Část výboru, zvolená v obou komorách Parlamentu ČR, tvořila Stálou delegaci Parlamentu ČR pro spolupráci s Evropským parlamentem.

VÝBOR PRO EVROPSKOU INTEGRACI (1998–2004)

Běžné projednávání evropských záležitostí na půdě národních parlamentů je ve všech zemích Evropské unie i v kandidátských státech svěřeno specializovaným výborům. Tato organizační struktura se vyvinula postupně tak, jak záležitosti Evropských společenství, resp. Evropské unie přecházely z oblasti mezinárodních vztahů do domácí politiky členských zemí a stávaly se relevantním vnitropolitickým tématem. **Tento model sledovala od roku 1998 i Česká republika, kdy Poslanecká sněmovna rozhodla o zřízení výboru pro evropskou integraci.** Po podzimních volbách téhož roku se ke stejnému kroku rozhodl i Senát Parlamentu ČR.

Faktická náplň práce obou výborů v období před vstupem postupně vykristalizovala do tří základních oblastí:

- kontrola kompatibility návrhů zákonů z pohledu slučitelnosti s právem EU/ES;
- kontrola vlády v procesu předvstupního vyjednávání a komunikační strategie před vstupem do Evropské unie;
- jednání s partnerskými výbory parlamentů členských zemí a přidružených zemí, popřípadě Evropského parlamentu a s institucemi EU/ES.

VÝBOR PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI

Ústavní úprava problematiky projednávání připravované legislativy EU v Parlamentu ČR a jeho výborech byla přijata v tzv. euronovele Ústavy. Podle čl. 10b Ústavy České republiky *vláda pravidelně a předem informuje Parlament o otázkách souvisejících se závazky vyplývajícími z členství České republiky v mezinárodních organizaci nebo instituci uvedené v čl. 10a* (rozumí se z členství v Evropské unii).

Konkretizaci způsobu informování Ústava přenechala jednacím řádům obou komor. Novela jednacího řádu Poslanecké sněmovny vstoupila v účinnost těsně po vstupu ČR do EU, 7. května 2004. Ústřední role při projednávání evropské agendy připadla výboru pro evropskou integraci, přejmenovanému na výbor pro evropské záležitosti, který se stal jedním ze sedmi obligatorně zřizovaných výborů Sněmovny.

Mezi ostatními sněmovními výbory zaujal výbor pro evropské záležitosti ojedinělé postavení, protože **jeho usnesení jsou považována za vyjádření Sněmovny**, nejsou-li zařazena na pořad nejbližší schůze pléna. Zároveň je **vláda povinna je zohlednit při jednání v Radě.**

Ve vztahu k legislativním orgánům EU je nejvýznamnější pravomocí výboru pro evropské záležitosti **posuzování unijních legislativních návrhů z hlediska jejich souladu s principem subsidiarity.** Usnese-li se výbor, že předložený návrh tento princip porušuje, přijme tzv. **odůvodněné stanovisko.** Pokud k témuž závěru dospějí i další národní parlamenty členských států EU, musí při dosažení kvora stanoveného v Protokolu (č. 2) o používání zásad subsidiarity a proporcionality Evropská komise návrh znovu přezkoumat („tzv. **žlutá karta**“).

Výbor pro evropské záležitosti má dnes dvacet členů. Schází se pravidelně a jeho schůze jsou v zásadě veřejné. Jeho činnost je možné rozdělit do tří oblastí:

- projednávání návrhů aktů a dokumentů EU spolu s předběžným stanoviskem vlády a posouzení legislativních návrhů EU z hlediska jejich souladu s principem subsidiarity;
- kontrola vlády před jednáním v Radě;
- projednání dalších důležitých záležitostí, jako jsou třeba personální nominace zástupců našeho státu v orgánech EU.

SHRNUTÍ

- Česká republika je od 1. května 2004 členským státem Evropské unie.
- V Poslanecké sněmovně se evropské agendě věnuje výbor pro evropské záležitosti, který zejména projednává návrhy aktů a dokumentů EU, a jehož usnesení jsou považována za vyjádření pléna Sněmovny.

